



dr hab. Joanna Kowalska, prof. AWF

Zakład Fizjoterapii w Chorobach Wewnętrznych,
Wydział Fizjoterapii,

Akademii Wychowania Fizycznego
im. Polskich Olimpijczyków we Wrocławiu

Wrocław, dn. 16.01.2023r.

VIDE

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE
Przewodniczący

prof. dr hab. Agnieszka Haloń

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu BIURO RADY DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE	
wpl. dnia	20-01-2023
L. dz. RN-BM/	82

RECENZJA

rozprawy doktorskiej lek. Marty Ciulkowicz

pt.: „Wybrane czynniki intra- oraz interpersonalne a objawy psychopatologiczne w populacji ogólnej w czasie pandemii Sars-CoV-2”

wykonanej pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Joanny Rymaszewskiej (promotor) i dr n. med. Doroty Szcześniak, prof. UMW (promotor pomocniczy) w Katedrze i Klinice Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu.

Podstawę formalną wykonania recenzji stanowi pismo Przewodniczącego Rady Dyscypliny Nauki Medyczne z dnia 03.01.2023 r. (RN-BM/12/2023), zgodnie z Uchwałą nr 756/XII/2022 Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu z dnia 15 grudnia 2022r.

W czasie trwania uznanej w dniu 11.03.2020r. przez World Health Organization pandemii COVID-19, zauważono, że z powodu niespodziewanej i nieznannej dotąd sytuacji, wiele osób (w tym personel medyczny i niemedyczny) odczuwało nasilone objawy lękowe i depresyjne oraz doświadczało zwiększonego poziomu stresu. Dbanie o własne zdrowie psychiczne i dobre funkcjonowanie psychospołeczne stało się w tym czasie tak samo ważnym wyzwaniem jak dbanie o zdrowie fizyczne. Świadomość ta spowodowała zwrócenie uwagi na całym świecie na konieczność działań równoległych: zahamowanie tempa rozprzestrzeniania się choroby oraz prowadzenie badań obejmujących wpływ COVID-19 na funkcjonowanie psychiczne. Zaistniała sytuacja pandemii stała się kolejnym wyzwaniem dla praktyków i naukowców, aby wnikliwie rozpoznać temat, jakże obszerny, szczególnie, że konsekwencje popandemiczne, dotyczące zdrowia psychicznego, utrzymują się zwykle dłużej niż sama pandemia, wpływając tym samym na jakość życia.

Zatem problematyka podjęta przez Doktorantkę w przedstawionej mi do recenzji rozprawie doktorskiej jest jak najbardziej oryginalnym i aktualnym problemem badawczym.

Doktorantka, korzystając z możliwości stworzonej przez ustawę o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003r. z późniejszymi zmianami, zgodnie z jej treścią (art.13 ust. 1), wyniki swojej pracy badawczej przedstawiła w postaci cyklu artykułów opublikowanych w renomowanych czasopismach naukowych, posiadających wskaźnik IF, a tym samym indeksowanych we wszystkich bibliograficznych bazach danych, co dodatkowo dopełnia kryteria określone w w/w ustawie.

Monotematyczny cykl publikacji naukowych składa się z trzech publikacji przedstawionych w rozprawie doktorskiej pod wspólnym tytułem: *Wybrane czynniki intra- oraz interpersonalne a objawy psychopatologiczne w populacji ogólnej w czasie pandemii Sars-CoV-2.*

Publikacje wchodzące w skład cyklu to:

1. **Ciułkiewicz M**, Maciaszek J, Misiak B, Pałęga A, Rymaszewska J, Szcześniak DM. Coping Strategies and Psychopathological Responses Among Medical and Non-medical Professionals - a Cross-Sectional Online Survey. *Front Psychiatry*. 2021 May 20;12:663224. doi: 10.3389/fpsy.2021.663224.

IF = 5,435; Pkt. MEiN: 100,00

2. **Ciułkiewicz M**, Misiak B, Szcześniak D, Grzebieluch J, Maciaszek J, Rymaszewska J. The Portrait of Cyberchondria-A Cross-Sectional Online Study on Factors Related to Health Anxiety and Cyberchondria in Polish Population during SARS-CoV-2 Pandemic. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Apr 5;19(7):4347. doi: 10.3390/ijerph19074347.

IF = 4, 614; Pkt. MEiN: 140,00

3. **Ciułkiewicz M**, Misiak B, Szcześniak D, Grzebieluch J, Maciaszek J, Rymaszewska J. Social Support Mediates the Association between Health Anxiety and Quality of Life: Findings from a Cross-Sectional Study. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Oct 10;19(19):12962. doi: 10.3390/ijerph191912962.

IF = 4, 614; Pkt. MEiN: 140,00

Powyższe publikacje zostały dołączone do manuskryptu rozprawy doktorskiej. Sumaryczna punktacja przedstawionego osiągnięcia naukowego wyniosła 14,663 punktów IF oraz 380 punktów MEiN.

Należy podkreślić, że Doktorantka jest pierwszym autorem we wszystkich trzech wymienionych publikacjach, a jej udział w powstawaniu tych prac polegał m.in. na opracowaniu koncepcji badań, analizie dostępnych baz danych i piśmiennictwa, interpretacji wyników badań, zredagowaniu i przygotowaniu ostatecznej wersji artykułów. Doktorantka, w dwóch z trzech przedstawionych w cyklu publikacji, pełniła także niełatwą rolę Autora korespondencyjnego.

Pani Marta Ciułkowicz swoją rozprawę doktorską przygotowała zgodnie ze specyfiką zgłoszonego przez nią osiągnięcia naukowego, na 93 stronach wydruku komputerowego. Zawiera on streszczenie w języku angielskim i polskim, a następnie *Wstęp*, w którym to Doktorantka krótko opisuje zdrowie w kontekście kryzysu epidemiologicznego, wybrane czynniki intra- i interpersonalne, znaczenie Internetu w pandemii oraz opisuje lęk o zdrowie i cyberchondrię. W następnych rozdziałach Doktorantka przedstawia cele badań, które były realizowane, opisuje grupę badaną, zastosowane narzędzia badawcze oraz metody statystyczne wykorzystane do analizy statystycznej w kolejnych publikacjach cyklu. Po zamieszczeniu trzech oryginalnych artykułów podsumowuje krótko otrzymane w nich wyniki badań oraz formułuje ogólne wnioski, potwierdzając, że okres pandemii wiązał się ze znacznym obciążeniem sfery zdrowia psychicznego, destabilizacją systemu opieki zdrowotnej oraz sprzyjał nasileniu objawów psychopatologicznych, w tym objawów cyberchondrii.

Otrzymane wyniki badań, w mojej opinii, są bardzo interesujące i wartościowe, o znaczeniu poznawczym, jak i aplikacyjnym. Przyczyniają się do dalszego poznawania mało znanego zjawiska cyberchondrii oraz uzupełniają wiedzę niezbędną do prowadzenia skuteczniejszych działań wzmacniających zdrowie psychiczne w dobie kryzysu, jakim jest pandemia.

Dodatkowo rozprawa doktorska Pani Marty Ciułkowicz została uzupełniona o niezbędne oświadczenia wszystkich współautorów, biografię Doktorantki oraz jej dotychczasowy dorobek naukowy.

Na podkreślenie i wyróżnienie, moim zdaniem, zasługuje fakt zastosowanych i bardzo precyzyjnie opisanych analiz statystycznych, szczególnie w artykule pierwszym cyklu. Ułatwia to interpretację i czytanie wyników oraz danych zawartych w tabelach, jak również umożliwia replikację badań. Również przedstawiona Rycina 1 w artykule trzecim bardzo dobrze

dobro obrazuje postawione cele oraz współgra z dalszą analizą statystyczną i przedstawnymi wynikami, co zdecydowanie ułatwia czytanie artykułu. Doceniam także tło teoretyczne zawarte we *Wstępie*, szczególnie artykułu drugiego i trzeciego, które dobrze wprowadza w tematykę badań. Dodatkowo, Doktorantka (wraz ze współautorami artykułów) przeprowadza wielowątkowe dyskusje, poparte najnowszym piśmiennictwem, a przedstawione obszerne ograniczenia badań (*Study limitations*) świadczą o jej dużej świadomości i dojrzałości badawczej.

Przedstawione publikacje wchodzące w skład cyklu zostały już zrecenzowane przez Recenzentów, powołanych przez poszczególne Redakcje czasopism i ukazały się drukiem. Niemniej jednak korzystając z przywilejów Recenzenta chciałabym wskazać na pewne obszary, które budzą mój niedosyt lub są niejasne, zarówno w przedstawionej rozprawie doktorskiej, jak i w artykułach włączonych do cyklu, licząc, że w trakcie obrony Doktorantka odniesie się do nich.

Uwagi dotyczące rozprawy doktorskiej:

1. W podrozdziale *Wykorzystane narzędzia* zabrakło danych psychometrycznych zastosowanych polskich adaptacji skal (owszem, znajdują się one w poszczególnych artykułach ale ich treść zamieszczona jest w dalszej części rozprawy).
2. Podrozdział *Wnioski*, moim zdaniem, został potraktowany zbyt ogólnikowo, szczególnie zabrakło mi bardziej szczegółowych wskazań aplikacyjnych otrzymanych wyników badań.
3. W rozprawie doktorskiej brak jest akapitów, co usystematyzowałoby pisemne wypowiedzi Doktorantki i ułatwiło czytanie rozprawy.

Uwagi dotyczące artykułów włączonych do cyklu:

1. W pierwszym artykule z cyklu w rozdziale *Materiał i Metody* podano, że do badań włączono pracowników służby zdrowia, m.in.: lekarzy, pielęgniarki, farmaceutów, fizjoterapeutów itd., a w opisie ankiety znajduje się zapis „*being a doctor or a nurse*”.
2. Na początku rozdziału *Dyskusja* pierwszego artykułu występuje niepotrzebne powtórzenie celu pracy (str. 6).
3. W drugim artykule z cyklu w tekście artykułu brakuje podania liczebności całej grupy badanej (n=538). Liczebność ta podana jest w streszczeniu ale dodatkowo powinna

znaleźć się np. w miejscu, gdzie autorzy piszą, że do badań włączono tylko te kompletnie wypełnione ankiety (np. w nawiasie podając liczbę).

4. Rycina 1 i tabela 1 (artykuł drugi) właściwie przedstawiają te same dane, czego powinno się unikać (w tabeli dodatkowo podany jest tylko zakres).

5. W tekście rozdziału *Wyniki* (artykuł drugi) Doktorantka porównuje dwa klastry (klaster 1- osoby z niskim lękiem o zdrowie i cyberchondrią oraz klaster 2- osoby z wysokim poziomem lęku o zdrowie i nasiloną cyberchondrią) i jest to zgodne z danymi zamieszczonymi w tabeli 2. Natomiast w końcowej części *Dyskusji* (str. 7) pisze „(...) jednocześnie nasze wyniki sugerują, że osoby z silnym lękiem o zdrowie i cyberchondrią były mniej skłonne do skorzystania z konsultacji online („... *while at the same time, our results suggest that individuals with severe health anxiety and cyberchondria were less eager to use online consultations*”), co nie jest spójne z danymi opisanymi w rozdziale *Wyniki* i zamieszczonymi w tabeli 2. Dalsza część dyskusji zatem w tym temacie powinna być zrewidowana.

6. Dodatkowo w rozdziale *Podsumowanie wyników w rozprawie doktorskiej* (str. 64) Doktorantka pisze o trzech klastrach: adaptacyjnym, nieadaptacyjnym oraz niespecyficznym, a porównywała przecież dwa klastry oraz ponownie podaje niespójną i niezgodną z tabelą 2 i rozdziałem *Wyniki* interpretację danych dotyczących subiektywnego ograniczenia dostępu do opieki zdrowotnej z powodu pandemii.

Zatem proszę Doktorantkę o sprawdzenie powyższych danych i wspomnianych fragmentów oraz odniesienie się do tych kwestii, bo być może to ja czegoś nie zrozumiałam lub nieodpowiednio zinterpretowałam.

6. W artykule trzecim, w tabeli 3 nie zgadza się liczebność grupy *Other Education*, jest: n=422, powinno być n=116.
7. Dobry zwyczaj to również wyjaśnienie pod tabelami i rycinami zastosowanych w nich skrótów.
8. Cykl prac łączy nie tylko wspólny temat ale również, a może przede wszystkim, ich wzajemny związek, wynikowość i wzajemne powiązania.... Tego powiązania zabrakło mi w rozprawie doktorskiej. Stąd też moje pytania: Jaka była geneza powstawania przedstawionego w rozprawie doktorskiej cyklu artykułów? Skoro pierwszy artykuł był

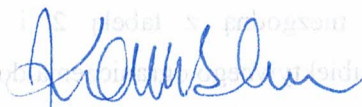
bazą to jakie wyniki/dane skłoniły Doktorantkę do podjęcia tematu drugiego artykułu, a następnie trzeciego, z czego one wynikały?

Przedstawione powyżej pytania i uwagi nie umniejszają oczywiście wartości recenzowanej rozprawy doktorskiej i nie mają wpływu na jej jednoznacznie pozytywną i wysoką ocenę.

Podsumowując stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani Marty Ciułkowicz podejmuje oryginalny i bardzo aktualny problem badawczy, a otrzymane wyniki badań uzupełniają obecny stan wiedzy w tym zakresie. Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska wskazuje na Doktorantkę jako dojrzałego badacza o szerokiej wiedzy merytorycznej i umiejętnościach, również w pracy w tak znamienitym zespole badawczym jak współautorzy artykułów.

W mojej opinii rozprawa doktorska Pani Marty Ciułkowicz **spełnia warunki określone w Art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz. 1668).**

Wnoszę więc do Wysokiej Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu **o dopuszczenie lek. Marty Ciułkowicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.**



dr hab. Joanna Kowalska, prof. AWF